

**ESPURNES
BARROQUES**

MÚSICA I
EXPERIÈNCIES
AL TERRITORI
BARROC

Jardins de l'ànima

NÚRIA RIAL I VESPRES D'ARNADÍ

Direcció: Dani Espasa

Diumenge 9 de juny del 2024, 18h.

Església de Sant Miquel de Castelltallat
SANT MATEU DE BAGES

Valora'ns

LA TEVA OPINIÓ ENS AJUDA A MILLORAR

Escaneja aquest codi QR
i valora els concerts
d'Espurnes Barroques!

Fes-te amic del festival a

ESPURNESBARROQUES.CAT

Johann Christoph Bach (1642-1703)

Ciacona "Mein Freund ist mein" de la cantata *Meine Freundin, du bist schön*

Dietrich Buxtehude (1637-1707)

Sonata en Do Major, BuxWV 266

Philipp Heinrich Erlebach (1657-1714)

Aria: "Seine Not recht überlegen wird manch Tränen-Bad erregen"

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Passacaglia en Do menor, BWV 582

(arranjament: Dani Espasa)

Aria "Seele, Deine Spezereien" de l'*Oratori de Pasqua*, BWV 249

Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Quartet en Re Major TWV 43:D4

Adagio-Allegro-Adagio-Allegro

Christoph Graupner (1683-1760)

Cantata *Verleih, dass ich Herzengrund* GWV 1114/16

1. Choral ed Recitativo accompagnato: Verleih, dass ich Herzengrund
2. Recitativo: Ja, freilich muss dein Wort
3. Aria-Recitativo-Arioso-Recitativo-Aria da capo: Ich habe Jesum auch vonnöten
4. Recitativo: Mein Gott wir den ganz hart und grausam strafen
5. Aria: So bin ich Gottes Kind

Notes al programa

Núria Rial, per al seu debut al Festival Espurnes Barroques, ens proposa el programa *Jardins de l'ànima*, que està centrat en el context que va rodejar aquesta figura colossal de la història de la música occidental que és Johann Sebastian Bach (1685-1750), representat al concert amb dues obres: la *Passacaglia en do menor, BWV 582* i l'ària "*Seele, deine Spezereien*" que correspon a l'*Oratori de Pasqua BWV 249* (1735). En el cas de la primera obra, cal dir que la podrem escoltar en un arranjament per a conjunt instrumental del director de Vespres d'Arnadí, Dani Espasa, i que és considerada una de les composicions més destacades del catàleg bachià per a orgue.

La cantata de noces *Meine Freundin, du bist schön* de Johann Christoph Bach (1642-1703) és una extensa obra de més de vint minuts de durada, composta per a quatre veus, violí, tres violes da gamba, fagot i baix continu basada en el llibre del *Càntic dels càntics* i que troba el seu clímax en una *Ciaccona* amb seixanta-sis variacions (un número mestre segons la numerologia) que serveix perquè la núvia expressi l'amor profund cap al seu promès. Johann Christoph sembla que va arribar a ser una figura clau en la formació del jove Johann Sebastian, i hermeneutes com John Elliot Gardiner han plantejat la seriosa possibilitat que aquest Johann Christoph, després de la mort del pare de Johann Sebastian l'any 1695, hagués esdevingut una personalitat que li fes de mentor juntament amb el germà gran del petit Sebastian, l'homònim Johann Christoph Bach (1671-1721), deixeble de Johann Pachelbel (1653-1706) a Erfurt.

Si els dos Johann Christoph Bach van ser importants en la formació de Johann Sebastian, no ho va ser menys el compositor i organista d'origen danès Dietrich Buxtehude (1637-1707), que estarà present al concert amb la *Sonata en Do Major, BuxWV 266*.

Vint d'anys de diferència són els que separen Buxtehude de la figura del poc conegut, però magnífic compositor i mestre de capella durant trenta-tres anys de la cort de Turíngia, Philipp Heinrich Erlebach (1657-1714). L'ària "*Seine Not recht überlegen wird manch Tränen-Bad erregen*" pertany a una col·lecció d'àries i cançons profanes de la col·lecció *Harmonische Freude musicalischer Freunde* (1697), un recull que ha rebut en els darrers anys la reivindicació d'intèrprets com la mateixa Núria Rial, que ens la va donar a conèixer en el disc *Freundliches Glück, süsseste Liebe* (Ressonando, 2021).

Un dels capítols més sorprenents i sorpresius de la biografia de Bach és el del concurs a la Thomasschule de Leipzig, d'on Bach seria el *Kantor* durant 27 anys (1723-1750). Al contrari del que ens imaginem en els nostres dies, Bach no era en absolut un compositor referencial, referencialitat que sí que tenia, en canvi, com a inspector i supervisor d'orgues. A la mort del *Kantor* Johann Kuhnau (1660-1722), l'opció preferent de la ciutat per a substituir-lo era la de Georg Philipp Telemann (1681-1767), present al concert amb una obra instrumental com el *Quartet en Re Major BWV 43: D4*.

Que a l'Alemanya de Johann Sebastian Bach el compositor de referència fos Georg Philipp Telemann no s'ha d'entendre com un error, sinó que era així perquè el posicionament estètic de Telemann demostrava estar més al dia, alla moda que el de Bach. En no poder ser Telemann el successor de Kuhnau, els dos finalistes escollits per al concurs de la Thomasschule van acabar sent el mestre de capella de la cort de Hesse-Darmstadt Christoph Graupner (1683-1760) i Johann Sebastian Bach. Entre aquests dos candidats, encara que avui ens pugui sorprendre, qui més ben posicionat estava era Graupner. Graupner s'havia format a la Thomasschule de Leipzig —on havia treballat sota les ordres dels *Kantors* Johann Schelle (1648-1701) i el citat Johann Kuhnau (1660-1722)— i posteriorment, entre 1704 i 1706, havia estudiat Llei a la universitat de la ciutat. Graupner, però, no obtindria el permís del *landgrave* Ernst Ludwig de Hesse-Darmstadt per dimitir del seu càrrec per tal de poder-se traslladar a Leipzig. Sembla que el Consell Municipal, davant el bloqueig, va acabar amb una resolució del tipus “ja que no pot venir el candidat brillant, que vingui el candidat mediocre”. Aquest candidat mediocre era Bach.

En el concert d'avui podrem escoltar música del candidat brillant gràcies a la cantata *Verleih, dass ich Herzensgrund BWV 1114/16*, una obra de gran bellesa i inspiració. La seva audició ens proporciona la consciència de l'arribada de nous viarans expressius, tal com demostra la seva ària final “*So bin ich Gottes Kind*”, amb alguns trets que semblen profetitzar les estètiques de l'*empfindsamer Stil*. Profecia o no, algun territori i/o jardí de l'ànima sembla haver-se explorat. I, amb aquesta exploració, fer possible allò assenyalat per Casiodor: el plaer que proporciona la música és una avantsala del cel. Jardins de l'ànima.

Oriol Pérez i Treviño
Musicòleg i assagista

Textos

Johann Christoph Bach (1642-1703)

Ciacona "Mein Freund ist mein"
de la cantata *Meine Freundin, du bist schön*

Mein Freund ist mein und ich bin sein,
der unter den Rosen weidet,
und er hält sich auch zu mir.
Seine Linke lieget unter meinem Haupt,
und seine Rechte herzet mich.
Er erquicket mich mit Blumen
und labet mich mit Äpfeln,
denn ich bin krank vor Liebe.

Xacona "El meu amic és meu"
de la cantata *Estimada, ets bonica*

El meu amic és meu i jo sóc seva,
que pastura entre les roses
i també s'aferra a mi.
La seva mà esquerra està sota el meu cap
i la seva dreta m'és batec.
Em refresca amb flors
i em refresca amb pomes
perquè estic malalta d'amor.

Philipp Heinrich Erlebach (1657-1714)

Ària: "Seine Not recht überlegen wird manch
Tränen-Bad erregen"

Meine Seufzer, meine Klagen schicke.
Ich nur vergebens über mich!
Ich muß leben, doch in lauter Furcht und Zagen,
Himmel, und du kannst es geben!
Ach, warum verschließt du dich?
Meine Seufzer, meine Klagen schicke.
Ich nur vergebens über mich!

Meine Tränen, meine Schmerzen,
mein Verlust ist dem Himmel schon bewußt!
Wollt ihr Feinde über meinen /
Jammer scherzen,
und verstellt ihr euch, ihr Freunde,
bleibt der Trost in meiner Brust.
Meine Tränen, meine Schmerzen,
mein Verlust ist dem Himmel schon bewußt!

Ària: "Pensar en la seva necessitat propiciarà
molts plors"

Els meus sospirs, els meus laments,
en va els llanço al meu voltant.
He de viure, doncs, amb por i tremolor.
Cel, ho pots permetre?
Per què em tanques les orelles?
Els meus sospirs, els meus laments,
en va llanço al meu voltant.

Les meves llàgrimes, les meves penes,
la meva pèrdua... ja les coneix el cel!
Encara que vosaltres, enemics, /
us burleu de la meva aflicció
i vosaltres, amics meus, dissimuleu,
queda consol al meu pit.
Les meves llàgrimes, les meves penes,
la meva pèrdua... ja les coneix el cel!

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Ària: "Seele, deine Spezereien"
de l'*Oratori de Pasqua, BWV 249*

Seele, deine Spezereien
sollen nicht mehr Myrrhen sein.
Denn allein
mit dem Lorbeerkranze prangen,
stillt dein ängstliches Verlangen.

Ària: "Ànima, les teves espècies"
de l'*Oratori de Pasqua, BWV 249*

Ànima, les teves espècies
no han de ser més mirra.
Perquè només
lluïnt la corona de llorer,
es calmarà el teu anhel ansiós.

Christoph Graupner (1683-1760)
Cantata *Verleih, dass ich Herzensgrund* GWV
1114/16

1. Choral ed Recitativo accompagnato

Verleih, dass ich aus Herzensgrund
mein'n Feinden mög' vergeben.
Vergeben?
Ach, dieses ist ein schweres Wort
und dennoch müssen wir nach dieser
vorschrift leben.
Verzeih mir auch zu dieser Stund',
Schaff mir ein neues Leben.
Lass deine Gnade nicht verschwinden,
so soll mein Nächster auch Verzeihung finden.
Dein Wort mein' Speis' lass allweg sein,
damit mein' Seel' zu nähren;
mich zu wehren,
wenn Unglück geht daher,
das mich bald möcht' abkehren.

2. Recitativo

Ja, freilich muss dein Wort allein
mein treuer Lehrer sein.
Dies stellet mir
den rechten Spiegel für,
wie sich mein Herz bei dir,
beim Nächsten und bei mir verhalten soll.
Dies gibt mir auch ganz klärlich zu versteh'n,
wie mit dem Nächsten umzugeh'n.
Ich soll an ihn gedenken,
wenn er in seiner Armut klagt,
ihn speisen und auch tränken,
wenn er von Durst und Hunger sagt.
Drum soll dein Wort allein
mein treuer Lehrer sein.

3. Aria

Ich habe Jesum auch vonnöten,
wenn mir bald dies', bald jenes fehlt.

4. Recitativo

Wer wollt' uns doch
aus unsrer Not erretten,
wenn wir nicht Jesum hätten?

5. Arioso

Drum will ich mich der Armen
in aller Not erbarmen,
wenn sie der Durst und Hunger quält.

6. Recitativo

Mein Herz soll nicht verschlossen sein,
wenn sie nach Trost und Hilfe schrei'n.

7. Aria

Ich habe Jesum auch vonnöten,
wenn mir bald dies', bald jenes fehlt.

1. Coral i recitativu acompanyat

Concedeix-me que des del fons del meu cor
pugui perdonar els meus enemics.
Perdonar?
Ai, és una paraula difícil aquesta;
i, tanmateix, hem de viure segons
aquest precepte.
Tingues pietat de mi també en aquesta hora,
dona'm una nova vida.
No deixis que desaparegui la teva misericòrdia,
per tal que el meu proïsme també trobi el perdó.
Que la teva paraula em sigui sempre aliment
per nodrir-me l'ànima;
per defensar-me
quan vingui la desgràcia
que de seguida em voldria allunyar.

2. Recitativu

Sí, és clar que només la teva paraula
ha de ser la meva fidel mestra.
Això em mostra el veritable mirall
per saber com s'ha de comportar
el meu cor amb tu,
amb el proïsme i amb mi mateix.
Això també em fa comprendre clarament
com he de tractar el proïsme.
He de pensar en ells
quan es queixen de la seva pobresa,
alimentar-los i donar-los de beure
quan parlin de la set i de la fam.
Per això, només la teva paraula
ha de ser la meva mestra fidel.

3. Ària

Jo també tinc necessitat de Jesús,
quan adés i ara em manca això i allò.

4. Recitativu

Qui ens salvaria
de la nostra necessitat,
si no tinguéssim Jesús?

5. Arioso

Per això em compadiré dels pobres
en tota necessitat,
quan la set i la fam els turmentin.

6. Recitativu

El meu cor no romandrà tancat
quan clamïn demanant consoli i ajuda.

7. Ària

Jo també tinc necessitat de Jesús,
quan adés i ara em manca això i allò.

8. Recitativo

Mein Gott wird den
ganz hart und grausam strafen,
der seinen armen Schafen
kein Gutes lässt gescheh'n.
Ein Armer ist sowohl ein Mensch
als ich und du zu nennen.
Will man denselben nicht dafür erkennen
und lindert seine Pein
mit Öl und Wein,
will uns Gott in der Not einst auch nicht
gnädig sein.
Nun, ich will mich der Armen
in aller Angst erbarmen.
Gott lasse mich dafür
in meiner letzten Angst mein Leiden überwinden
und Satans Höllenmacht mit seinen
Kräften binden.

9. Aria

So bin ich Gottes Kind,
so kann mich nichts verdammen.
Stürmt Satan auf mich zu,
so bleib ich doch in Ruh',
weil seine Höllenflammen
Bereits gedämpft sind.

8. Recitativu

El meu Déu castigarà
amb duresa i crueltat
aquells que no facin bé
a les seves pobres ovelles.
Un pobre és també un home
com tu i com jo.
Si per això no se'l reconeix
i no s'alleugereix el seu dolor
amb oli i vi,
Déu no serà misericordiós amb nosaltres
en els moments de necessitat.
Així, seré clement amb els pobres
en tots els seus temors.
Que Déu em permeti, per això, vèncer el meu
patiment en el meu darrer temor
i estacar amb les seves forces
el poder infernal de Satanàs.

9. Ària

Com que sóc fill de Déu,
res no em pot condemnar.
Si Satanàs es precipita sobre meu
romandrè en pau,
perquè les seves flames infernals
ja estan sotmeses.

Fitxa artística i biografies

Núria Rial, *soprano*

VESPRES D'ARNADÍ

Farran Sylvan James, *violí*

Alba Roca, *violí*

Anna Aldomà, *viola*

Oriol Aymat, *violoncel*

Mario Lisarde, *contrabaix*

David Gutiérrez, *traverso*

Dani Espasa, *orgue, clave i direcció*

NÚRIA RIAL

Sovint ressenyada per la seva puresa vocal, la naturalitat i emotivitat del seu cant, i l'elegància del seu fraseig, Núria Rial és una de les veus paradigmàtiques del repertori barroc i clàssic dels darrers anys. Amb una activitat centrada en l'àmbit concertístic i discogràfic (ha publicat més de trenta àlbums i des de 2009 és artista exclusiva de SONY Classical), els seus amplis interessos inclouen també la música del Romanticisme i dels segles XX i XXI, la fusió amb estils com el jazz o el flamenc, el diàleg amb altres disciplines, o expressions musicals com el lied i l'òpera, havent actuat de la mà de directors com René Jacobs o Ivan Fischer i directors d'escena com Peter Sellars, a teatres com La Monnaie, Staatsoper unter den Liden, Théâtre des Champs Elysées, Grand Théâtre de Genève, Teatro Carlo Felice de Gènova o Teatro Real de Madrid, interpretant rols de tan ampli espectre com l'Euridice de Monteverdi, Pamina de Mozart, o Nuria a *Ainadamar* d'Osvaldo Golijov.

Formada a Basilea amb Kurt Widmer, actua habitualment a les principals sales de concert i festivals europeus, com el Salzburger Festspiele, el Lucerne Festival o el Bachfest Leipzig, amb directors com Antonini, Bonizzoni, Capuano, Cummings, Currentzis, Equilbey, Fischer, Goodwin, Hengelbrock, Jacobs, Leonhardt, Marriner, Minkowski o Pinnock, i és sol·licitada amb regularitat per grups com Accademia del Piacere, Akademie für Alte Musik Berlin, Bach Stiftung St. Gallen, Balthassar Neumann Ensemble, Bayerische Rundfunk München, Budapest Festival Orchestra, Café Zimmermann, Camerata Köln, Concerto Köln, Il Giardino Armonico, Il Pomo d'Oro, Insula Orchestra, Kammerorchester Basel,

Les Musiciens du Louvre, Orchestra of the Eighteenth Century, Stuttgart Kammerorchester o The English Concert.

La seva àmplia discografia, que inclou també àlbums amb segells com Harmonia Mundi France i concerts per als canals Mezzo i Arte, ha estat premiada amb guardons com l'Orphée d'Or el 2010, pel seu treball sobre les àries alemanyes de Händel amb Michael Oman i l'Austrian Baroque Company, així com amb diversos premis als Echo Classical Music Awards (actualment Opus Klassik Awards) en diferents categories, com la de "jove cantant de l'any" el 2009 o el premi al millor disc d'òpera pel seu CD sobre Telemann juntament amb la Kammerorchester Basel el 2012. El 2020 va guanyar el Premi OPUS KLASSIK en la categoria de millor disc vocal pel seu treball "Muera Cupido" amb Accademia del Piacere i Fahmi Alqhai.

VESPRES D'ARNADÍ

Orquestra barroca creada l'any 2005 per Dani Espasa i Pere Saragossa per oferir versions plenes d'emoció, frescor i espontaneïtat, utilitzant instruments i criteris històrics. El seu nom recorda els concerts que al segle XVIII s'oferien habitualment als vespres com a postres dels sopars distingits dels nobles i els burgesos. Carabassa, sucre i ametlles són els ingredients de l'arnadí, una de les postres més antigues del País Valencià. El conjunt ha actuat en sales i festivals importants d'Europa, com els de Peralada, Barcelona, Londres, Halle, Praga, Madeira, Sevilla, Santander, Santiago de Compostel·la, Lugo i Madrid, entre d'altres. Ha enregistat tres discs amb el segell Musièpoca: *Pièces de Symphonie* de Charles Desmazures, *Missa en Re Major* de Josep Mir i Llussà i *Anna Maria Strada* de Händel. A finals del 2018 es va presentar el quart disc, amb el segell Aparté, titulat *L'Alessandro amante*, protagonitzat pel contratenor Xavier Sabata. El passat mes de març va sortir el seu últim disc, *Invisibili*, també amb el contratenor Xavier Sabata, un interessant recorregut pel gènere de l'òpera seriosa, que en les primeres dècades del segle XVIII patia un procés d'intensificació virtuosística que portaria els cantants (sobretot les sopranos i els castrati) a convertir-se en les superestrelles de l'època. Rep ajudes del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Institut Ramon Llull.

DANI ESPASA

Nascut a la Canonja, va estudiar piano als Conservatoris de Tarragona i Barcelona, i arquitectura a l'UPC de Barcelona. Ha treballat com a compositor, pianista i director musical d'espectacles de dansa, cinema, televisió i, sobretot, de teatre, col·laborant amb directors com Lluís Pasqual, Calixto Bieito, Josep Maria Flotats, Joan Ollé, Sergi Belbel i Jordi Prat i Coll. El 2020 rep el premi Butaca a la millor composició musical de Teatre per la música de 'La Rambla de les Floristes' (Teatre Nacional de Catalunya). A més de ser productor i compositor de diversos discs de Lídia Pujol,

també és director musical, pianista i acordionista de la cantant Maria del Mar Bonet. També ha compartit escenaris amb artistes com Joan Albert Amargós, Sílvia Pérez Cruz, Sting, Paul Simon, John Cale, Ute Lemper, Philippe Jaroussky, Mayte Martín, Judit Neddermann, Dulce Pontes, Nina, Alfonso Vilallonga, Kepa Junkera, Maria Farantouri, Maika Makovski, Nigel Kennedy, Maya Plisetskaya o Blaumut.

Ha dirigit l'OBC, l'Orquestra del Liceu, l'ONCA, l'ensemble de música contemporània Bcn216, i ha estrenat i enregistrat peces per a piano dels compositors Joan Albert Amargós i Enric Granados. Des del 2003 és pianista i clavecinista col·laborador de l'OBC, enregistrant com a solista pels segells Naxos, Harmonia Mundi i BIS Records.

Després de completar els estudis de clave i baix continu amb Béatrice Martin a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), inicia una intensa activitat en grups de música barroca, renaixentista i medieval col·laborant amb Hespèrion XXI, Le Concert des Nations, L'Arpeggiata, Mala Punica, La Hispanoflamenca, The Rare Fruits Council, Les sacqueboutiers de Toulouse, La Caravaggia i MUSIca ALcheMIca. Ha actuat en prestigiosos festivals de música i sales de concerts d'Europa, Amèrica i Àsia. Ha realitzat més de 40 enregistraments, per a segells discogràfics com Aparté, Alia Vox, Erato, Passacaille o Pan Classics.

Des del 2005 és director de l'orquestra barroca Vespres d'Arnadí. Actualment és professor d'Improvisació i de Música de cambra a l'ESMUC, professor de clave i baix continu en el Programa d'Interpretació Històrica a l'Escuela Superior de Música Reina Sofía (Madrid), i director artístic del cicle de concerts al Monestir de Pedralbes.

Tast gastronòmic

Pâtisserie Flor de Neu - pflordeneu.com

Celler Collbaix - El Molí - cellerelmoli.com

Amb el suport de:

Amb la col·laboració especial de:

Amb la col·laboració de:

Amb l'ajut de:

Cots i Claret · Oliva Torras · Alapont · Òptica Jané · La Mare Cultural · Instal·lacions AGE C · Oli Migjorn · Farmàcia Mª Teresa Comas Riu Farmàcia Òptica Casas · Òmnium Segarra · Gestoria Mas Solsona · Tegecom · Fòrumgestió Assessors · La Farga del Solsonès · ARTA Estany 2011 · Constructora de Solsona · Òmnium Segarra · Vidres Solsona · VAS · Tallers Ballús · Espar Sala · Knauf · Tèxtil Olius Koobin · Constructora del Cardoner · Fruits Taribó · Carnisseria Solvi · Càmping La Ribera · Antiga Casa Magí · Restaurant El Miracle Allotjaments El Miracle · Hotel Sant Roc · Hotel Bremon · La Mare de la Font · La Garriga de Castelladral · Càmping El Solsonès · Konvent Urbi Apartaments · Casa d'Espiritualitat del Miracle · Hostal de Pinós · Ke Diví restaurant · Acústic Barna · Amics de Vergós Guerejart Associació Riubrogent · Associació Amics de Coaner · Associació Pro Retaule de Salelles · Associació de Veïns de Salelles

Productors:

Cervesa La Pirata · Cafès Gener-November Tea · Flequers de Cardona · EssènciesCat · El Rosal · Ecomercaderet · Torrrons Vicens Celler Grau i Grau · Restaurant Casal de Castelltallat · Horta de cal Cinto · Celler Fargas-Fargas · Forn Jorba · Giulio Bulloni · Oli Migjorn Làctics Saborit · Caseus Afinadors · Forn Coma · Celler Abadal · Chocolate Factory · Celler Clos Dominic · Forn cal Pius · Inés Rosales Que rebenti la Baells · Especialitats Viñas · Restaurant Corpus · Forn l'Espurna · Vins - cava Piteus · Forn - Pastisseria Camps · Biolord Rostisseria Romina · La Fornera de Biosca · Celler Comalats · La Garbiana · L'Olivera · Cerveses La Vella Caravana · La Solsonina · Verit Fruit · Casa Dalmases · Aya Cacao · Eixarcolant · Pastisseria Flor de Neu · Celler Collbaix · El Moli

Mitjans col·laboradors:

